

Ερευνητική εργασία Α΄ Λυκείου Καστορείου

«Μια περιδιάβαση στη βόρεια
Λακεδαίμονα»

Οι μαθητές της Α΄ Λυκείου

- Αγγελοπούλου Ελένη
- Βλαχάκη Αδαμαντία
- Γιάνναρη Κωνσταντίνα
- Δήμος Σπύρος
- Καλομοίρης Παναγιώτης
- Κοκκορός Ηλίας
- Πατσιλίβας Αδαμάντιος
- Πατσιλίβα Γεωργία
- Παύλου Σταύρος
- Τσάκωνα Μαρία
- Φράγκος Κωνσταντίνος

Υπεύθυνη Καθηγήτρια

- Πρίμπα Βασιλική

Ορεινά χωριά της Β. Λακεδαιμόνος

- Βορδόνια
- Καστρί
- Καστόρι
- Πελλάνα
- Γεωργίτσι
- Αγόριανη
- Λογκανίκος

Βορδόνια

- Η ονομασία **Βορδόνια** δόθηκε στον οικισμό από το γεγονός ότι εκεί στα παλιά χρόνια γινόταν εκτροφή κοππαδιών βοδιών. Η Βορδόνια βρίσκεται στους βορειοδυτικούς πρόποδες του Ταυγέτου όπου υπάρχει το ιστορικό κάστρο της στο οποίο σώζονται ακόμα και σήμερα πολλά ιστορικά τοπία. Τέτοια μπορούμε να ονομάσουμε τα Χαλάσματα στα οποία κατοικούσαν οι πρόγονοι μας στα χρόνια της Τουρκοκρατίας για να είναι ασφαλείς. Η Βορδόνια αποτελείται από τους οικισμούς μαχαλάδες Κάμπο και Όραχο (Νώραχο), που βρίσκονται σε ένα μικρό κάμπο κι από την Επάνω Χώρα (Πανωχώρα), τη Σουλήνα, τα Παπαδιάνικα και το Λόπεσι που βρίσκονται σε τριγυρνά ψηλώματα. Η Πανωχώρα είναι χτισμένη κολλητά στον Ταυγέτο, στα ριζά ενός μεγάλου σουβλερού βράχου που από μακριά φαντάζει σαν πυραμίδα. Πάνω σε αυτόν το βράχο ήταν παλιά θεμελιωμένο το φράγκικο κάστρο της Βορδόνιας που λένε πως το κατέστρεψε ο Μωάμεθ ο Πορθητής το 1460. Το <<Ζωγραφείο>> Αρχοντικό Στο συνοικισμό του Όραχου βρίσκεται το σπίτι του Παναγιώτη Ζωγράφου. Ο Παναγιώτης Ζωγράφος ήταν ένας λαϊκός ζωγράφος που με μοναδικό τρόπο αναπαράστησε τη θύμηση και τη σκέψη του Μακρυγιάννη.
- **Ναός της Υπαπαντής του Χριστού** Στο κέντρο του Όραχου είναι χτισμένη η εκκλησία της Υπαπαντής του Χριστού. Η πόρτα της εκκλησίας στολίζεται από μαρμάρινα ανάγλυφα, <<φερμένα παλιά από το Μυστρά>>. Το ξύλινο τέμπλο στο εσωτερικό είναι θαυμάσιο και αποτελείται από δεκαοχτώ φορητές εικόνες. Οι εικόνες αυτές είναι ζωγραφισμένες από τον Αριστείδη Ζωγράφο, που ήταν παπάς και αγιογράφος. Στην Υπαπαντή υπήρχε παλιά το αντιμνήσιο (κομμάτι υφάσματος που χρησιμοποιείται για την τέλεση της Θείας Ευχαριστίας εκεί όπου δεν υπάρχει Αγία Τράπεζα), του οποίου οι ιερές παραστάσεις ήταν έργο (δημιουργία) του Παναγιώτη Ζωγράφου. Δυστυχώς όμως το αντιμνήσιο αυτό χάθηκε.

Φράγκικο καμαράκι

Το φράγκικο καμαράκι , βρίσκεται στο συνοικισμό Σουλήνα της Βορδονίας Είναι μια πέτρινη πηγή με τρεις κρούνους από όπου αναβλύζει καθαρό πόσιμο νερό. Κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου οι στρατιώτες σκότωσαν δυο αντάρτες μπροστά από αυτό. Ο ναός του Αγίου Δημητρίου Ο ναός του Αγίου Δημητρίου βρισκόταν αρχικά πιο κάτω από το κάστρο της Βορδονίας. Χτίστηκε το 1712 περίπου.

Η εκκλησία του Αγίου Δημητρίου υπήρξε ορμητήριο των Ελλήνων και ειδικότερα των Βορδονιατών, κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Διέθετε σπουδαίες εικόνες και τοιχογραφίες. Οι εικόνες ήταν χειροποίητες και χρονολογούνταν γύρω στο 1700. Κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας υπήρξε και νεκροταφείο των θυμάτων, των οποίων τα οστά φυλάσσονται σε οστεοφυλάκιο που βρίσκεται κοντά στο ναό. Ο ναός αυτός είναι ο μεγαλύτερος σε ηλικία από όλες τις εκκλησίες του χωριού. Το 1870 ο ναός κατέρρευσε και μαζί του καταστράφηκαν οι σπουδαίες τοιχογραφίες του. Ευτυχώς όμως οι εικόνες διασώθηκαν και αρχικά φυλάχτηκαν στην κεντρική εκκλησία της Άνω Χώρας.

Φράγκικο κάστρο Το κάστρο είναι χτισμένο κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας, την ίδια περίπου εποχή με το κάστρο του Μυστρά. Σ'αυτό οι Έλληνες έβρισκαν καταφύγιο από τις επιδρομές των Τούρκων. Το κάστρο της Βορδονίας βρισκόταν σε συνεχή επικοινωνία με το κάστρο του Μυστρά, γι'αυτό οι Βορδονιάτες είχαν οργανώσει πάμπολλες εξεγέρσεις εναντίον των Τούρκων. Βρίσκεται σε περίοπτη θέση αλλά πολύ δύσβατη, κάτι που μπορεί να διαπιστώσει κανείς ανεβαίνοντας προς τα εκεί. Το πρώτο που συναντάμε στην άνοδο μας προς το κάστρο είναι ο ναός του Αγίου Δημητρίου, όπου βρισκόταν το κοιμητήριο της εποχής. Κατά τη διάρκεια της άνοδου μας συναντούμε πολυάριθμα μονοπάτια που όλα οδηγούν στο κάστρο και μπορούν εύκολα να μπερδέουν τον αναβάτη. Φτάνοντας στο κάστρο βλέπουμε εμφανή τα σημάδια της εγκατάλειψης και το μόνο που μπορούμε να ξεχωρίσουμε είναι οι εγκαταλειμμένες πολέμιστρες που παραμένουν ανέγγιχτες στο πέρασμα του χρόνου, για να θυμίζουν σε μας κάτι από το μεγαλείο της εποχής. Πίσω από το κάστρο λέγεται ότι υπήρχε μια περιοχή που ονομάζεται <<Γ' έροντες>> όπου σύμφωνα με την παράδοση, βρισκόταν το δικαστήριο της εποχής .

Καστρί

- Σύμφωνα με τα προσωρινά αποτελέσματα της Ε.Σ.Υ.Ε. (Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος) του 2001 οι κάτοικοι του Καστρίου ήταν 136.
- Η εκκλησία της **Μεταμόρφωσης του Παπαηλίου** ο Καστρί είναι και σήμερα φημισμένο, χάρη στο μοναστήρι του, τη Ζωοδόχο Πηγή, ένα κτίσμα του 18ου αιώνα, κατασκόλιτο με ζωγραφιές αγίων. Σημνή κι ασκητική είναι η τεχνοτροπία του καλλιτέχνη αγιογράφου. Περιβάλλεται από κτιριακές εγκαταστάσεις που βλέπουν προς τον Ευρώτα. Έχει μεγάλη ιστορία που αφορά σε γεγονότα του 1821. Σημειώνουμε ότι στο λεγόμενο Μετόχι έγινε η συνάντηση των δύο αδελφών του αυτοκράτορα Κων/νου, Δημητρίου και Θωμά που κοινώνησαν κι έδωσαν την υπόσχεση ότι θα είναι αγαπημένοι μεταξύ τους. Αλλά λησμόνησαν τον όρκο τους και ξανάρχισαν πάλι τον εμφύλιο πόλεμο. Η εκκλησία της **Αγίας Βαρβάρας** Αναφέρονται και οι παλιές εκκλησίες Άγιος Παντελεήμονας στα Κρεβατείκα (οικισμός), Άγιοι Θεόδωροι στα Δημητρακείκα, Μεταμόρφωση του Παπαηλίου, Άγιοι Ταξιάρχες στο κάστρο, Άγιος Γεώργιος εκεί που έχει κτιστεί ο ναός της Αγίας Βαρβάρας, Παναγία στο κάστρο, Άγιος Νικόλαος στη σκουρουχιά (δένδρο), Άγιος Ανδρέας (Ανδριάς) στον Παλιό δρόμο για Καστρί. Το παράδοξο είναι ότι σ'αυτη τη ρημανμένη πλαγιά, εγκαταστάθηκαν στα νεότερα χρόνια οι αδελφοί Πόντιοι της Λιβεράς στο νέο επώνυμο συνοικισμό, τη Νέα Λιβερά. Είχαν σηκώσει στους ώμους τους την μεγάλη κληρονομιά της βυζαντινής τους επικράτειας και ρίζωσαν σ'ένα άλλο Βυζάντιο με πρωτεύουσα τον Μυστρά.

• ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΚΑΣΤΡΙΟΥ

Η πάνσεπτος και ιερά Μονή Καστρίου Λακεδαιμόνος <<Ζωοδόχος Πηγή>>, βρίσκεται πιο πάνω και στα πλάγια του Καστρίου, του οικισμού των Ποντίων Νέα Λιβερά, της παλαιότερης Ι.Μονής της Παναγίας του Κάρδαρη, της τοπικής δημόσιας οδού από την οποία και ξεκινούσε η βατή και γραφική οδός μέσω της βυζαντινής εκκλησίας μητροπόλεως άλλοτε του Καστριτζίου, με το σημερινό όνομα Μετόχι. Είναι ιερή έπαλη της ορθοδοξίας πάνω στις προφυλακές του Ταυγέτου. Σχεδόν η Μονή αυτή ταυτίζεται με το μαρτυρικό Καστριτζι των θυσιασμένων για την ελευθερία με την προβολή του δικού τους ΟΧΙ, της στρατιάς του Μωάμεθ Β' του Πορθητού (Μαΐος 1460). Ολόκληρη αυτή η περιοχή ιεροκρατείται και αξιολογείται λόγω της βυζαντινής παραδόσής της. Κατά πάσα πιθανότητα, διαδέχθηκε τις εκεί Μονές Αγία Κυριακή και Παναγία του Κάρδαρη, σε υψηλότερο βέβαια σημείο, για την αποφυγή προσβολής από διερχόμενους εχθρούς των δύσκολων εθνικών περιόδων.

Καστόρι

- Το Καστόρι ως ημιορεινό οικισμό, σε υψόμετρο 480 μέτρων, που βρίσκεται στην βορειοδυτική πλευρά του Ταυγέτου, έδρα του δήμου Πελλάνας που διαθέτει ταχυδρομείο, Αστυνομικό σταθμό, περιφερειακό ιατρείο, φαρμακείο, νηπιαγωγείο, δημοτικό σχολείο, γυμνάσιο και λύκειο. Παλαιά το χωριό, που είναι ριζωμένο στην πλαγιά του Β.Ταυγέτου, ονομαζόταν Καστανιά - όνομα που πήρε από ένα αειθαλές δένδρο, αιωνόβιο, με σκληρό κορμό και καταπράσινα φύλλα, την Καστανιά, που μόλις φθινοπωριάσει μας δίνει τον πιο γλυκό καρπό. Από το 1921, όμως ονομάζεται Καστόρειον (Καστόρι) από το μυθολογικό ήρωα Κάστορα. Τα φυσικά του όρια είναι οι πηγές του Αγίου-Μάμα, ο λόφος του Άγιο-Λιά, ο βράχος προς τη μεριά της κοίτης του ποταμού Κάστορα και το βουνό. Περιλαμβάνει τους οικισμούς Καστόρι, Καστρί, Λουσίνα ή Μπρουσάναγα, και Σερβαίικα.

- **Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ**

Η εκκλησία της Παναγίας στο βουνό, που γιορτάζει στα εννιάμερα απ'την Κοίμηση της, αποτελεί θρησκευτικό κέντρο λατρείας και προσκυνήματος όλων των κατοίκων των χωριών του Β.Ταυγέτου, μέχρι την Αλαγονία παλαιότερα, και κυρίως των Καστανιωτών - Καστοριτών. Η Παναγία στο βουνό κτίστηκε στα μαύρα χρόνια της Τουρκοκρατίας και αποτέλεσε τη Μητρόπολη του ορεινού επαναστατημένου χωριού της Απάνω Καστανιάς. Δεν είναι γνωστό πότε ακριβώς κτίστηκε. Στην Παναγιά του βουνού μέχρι τα τελευταία χρόνια διασώζονταν φορητές εικόνες της παλαιάς αγιογραφικής τέχνης ζυμωμένες με αυγό. Οι αρχαιοκάπηλοι όμως τις άρπαξαν κι αυτές.

- **ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ**

Βρίσκεται στη θέση 'Λουσίνα'. Ήταν ξωκλήσι της παλιάς Καστανιάς. Είναι ερειπωμένο και σώζεται μόνο κάποιο τοιχείο και πέτρες τριγύρω. Το ξωκλήσι το έκαψαν οι Γερμανοί επειδή κάποιοι Έλληνες είχαν ξεσηκωθεί εναντίον τους και είχαν σκοτώσει κάποιους δικούς τους.

- **ΑΓΙΑΝΝΗΣ Ο ΝΗΣΤΕΥΤΗΣ**

Βρίσκεται στο βουνό Ταυγέτος στο βόρειο τμήμα του Καστορείου απάνω σε μιά κορυφή με κέδρα και μυτερές αφάνες. Οι Τούρκοι έσφαξαν τους μοναχούς, οι οποίοι, προτού τους βρεί η συμφορά, είχαν θάψει την καμπάνα και τα ιερά της Μονής στο προαύλιο της. Λέγεται ότι εκεί μάθαιναν γράμματα τα Ελληνόπουλα της ορεινής Παλαιάς Καστανιάς

- **ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ <<ΜΙΣΟΣΠΟΡΙΤΙΣΣΑ>>**

Ξωκλήσι που βρίσκεται απέναντι απ'το Καστόρι, μέσα στη σπηλιά. Λέγεται ότι ήταν το ασκηταριό του Αγίου Θεοκλήτου. Δεν γνωρίζουμε ακριβώς πότε κτίστηκε αλλά μια παράδοση μας αναφέρει τα εξής: Μια γριά γυναίκα είδε στον ύπνο της ότι σε εκείνο το σημείο βρισκόταν εικόνα της Παναγίας. Πήγε λοιπόν στο σημείο εκείνο και την πήρε σπίτι της. Η εικόνα όμως επέστρεψε στο αρχικό σημείο, μέσα στη σπηλιά. Έτσι η γυναίκα μετά απ'το θαύμα αυτό έχτισε το ξωκλήσι, το οποίο όμως ανακαινίστηκε πριν 50 χρόνια περίπου.

- **ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ - Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ**

Ναός Βυζαντινού ρυθμού, ογκώδης, με ξυλόγλυπτο τέμπλο εξαιρετικής λαϊκής τέχνης και τοιχογραφίας της τέχνης της Αναγεννήσεως. Ανοικοδομήθηκε το 1879 όπου υπήρχε όμοιος μικρότερος που είναι άγνωστο πότε είχε ιδρυθεί. Εγκαινιάσθηκε το 1893 υπό του Μητροπολίτου Σπάρτης Θεοκλήτου Μήνοπούλου. Ο ναός αυτός τιμάται την 1η Δεκεμβρίου που είναι η μνήμη του Αγίου Θεοκλήτου ο οποίος είναι και ο Πολιούχος του Καστορείου μας.

• ΓΕΝΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Εκκλησία μας γιορτάζει στις 8 Σεπτεμβρίου επειδή είναι αφιερωμένη στην Παναγία και στην Γέννησή της και γι' αυτό ονομάζεται και 'Γέννηση της Θεοτόκου. Το ξυλόγλυπτο τέμπλο Το τόσο εξαιρετικό τέμπλο το σκάλιζαν για πολλά χρόνια. Η πίστη των ανθρώπων τους έκανε να μαζεύουν λίγα-λίγα τα χρήματα ώστε να παραγγελθεί αυτό το κομψοτέχνημα. Ο Θεός ήθελε να σωθεί αυτό το άγιο ξύλο απ'τους Τούρκους που έκαψαν το χωριό. Προνοητικοί οι χριστιανοί το είχαν κρύψει μέσα στην πέτρινη καμάρα ενός σπιτιού. Γλύτωσαν απ'τη φωτιά ένα μεγάλο έργο τέχνης που το έχουμε τώρα σαν ένα μικρό καλλιτεχνικό θησαυρό της πατρίδας μας. Το περίτεχνο τέμπλο που κατέχει η εκκλησία του Καστορείου, έχει μεταφερθεί απ'το παλιό μοναστήρι του βουνού, τον Αγιάννη το Νηστευτή.

• ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΟΥ ΚΑΡΔΑΡΗ

Το φαράγγι του Κάρδαρη έχει αξιοποιηθεί και είναι ιδανικό για περιπάτους. Η κατασκευή του χρονολογείται απ'τη βυζαντινή περίοδο. Η δημιουργική περίοδος του Τρικούπη είχε βάλει την σφραγίδα της και στην Β.Δ. Λακεδαίμονα. Με κονδύλιο που χορηγήθηκε στον τότε δήμαρχο Καστορείου και πρώτο επιστήμονα γιατρό Γεωργ. Λεοναρδόπουλο, ανηγέρθη το γνωστό για την αρχιτεκτονική του κατασκευή και την συμβολή του στην οικονομική ζωή της μεγάλης αυτής αγροτικής περιοχής "Μαρμαρογιόφυρο". Είναι το γεφύρι που περνάει πάνω απ'τον χείμαρρο που κατεβαίνει απ'το Γεωργίτσι και χύνεται στον Ευρώτα απ'την πλευρά του κάμπου. Αναμφισβήτητα πρόκειται για ένα αξιόλογο έργο που κινεί σήμερα τον θαυμασμό με την τεθλασμένη γραμμή του και τις τρεις μαρμαρόχτιστες καμάρες. ΤΟ ΜΑΡΜΑΡΟΓΕΦΥΡΟ Η κατασκευή του χρονολογείται απ'τη βυζαντινή περίοδο. Η δημιουργική περίοδος του Τρικούπη είχε βάλει την σφραγίδα της και στην Β.Δ. Λακεδαίμονα. Με κονδύλιο που χορηγήθηκε στον τότε δήμαρχο Καστορείου και πρώτο επιστήμονα γιατρό Γεωργ. Λεοναρδόπουλο, ανηγέρθη το γνωστό για την αρχιτεκτονική του κατασκευή και την συμβολή του στην οικονομική ζωή της μεγάλης αυτής αγροτικής περιοχής "Μαρμαρογιόφυρο". Είναι το γεφύρι που περνάει πάνω απ'τον χείμαρρο που κατεβαίνει απ'το Γεωργίτσι και χύνεται στον Ευρώτα απ'την πλευρά του κάμπου. Αναμφισβήτητα πρόκειται για ένα αξιόλογο έργο που κινεί σήμερα τον θαυμασμό με την τεθλασμένη γραμμή του και τις τρεις μαρμαρόχτιστες καμάρες.

- **ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ** Εκκλησία Γέννησης της Θεοτόκου με αξιόλογο ξυλόγλυπτο τέμπλο, στην πλατεία Κρυφή πρωτοχριστιανική εκκλησία στον Πισ' Αγιάννη Μονή Ζωοδόχου Πηγής στο Καστρί, του 15ου αιώνα, όπου έγινε η παράδοση και σφαγή των 300 παλληκαριών του Πρινοκοκά Εκκλησάκι Ιωάννη Προδρόμου στην κορυφή του Ταυγέτου Εκκλησία Μισοσπορίτισσα στον βράχο Εκκλησάκι Αγίου Λουκά στον Κάρδαρη Άγιος Δημήτριος, στο Καστρί Αγιολιάς, μέσα στο χωριό Αη - Γιώργης και Μετόχι στο Καστρί Χαροπουλαϊκό αλώνι, στο Καστρί Μύλος (σε λειτουργία) και νεροτριβή πίσω από τον Άγιο-Μάμα, (έτος ίδρυσης 1826). Παλιό, υδροκίνητο εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, κάτω από την γέφυρα.

Πελλάνα

- Η **Πελλάνα** είναι χωριό του Δήμου Πελλάνας του Νομού Λακωνίας . Βρίσκεται κοντά στους πρόποδες του Ταυγέτου και απέχει 24 χλμ από τη Σπάρτη και 224 χλμ από την Αθήνα. Έχει πραγματικό πληθυσμό 423 κατοίκους (2001) Πολύ κοντά στο χωριό βρίσκεται ο αρχαιολογικός χώρος της **αρχαίας Πελλάνας**, με λείψανα πρωτοελλαδικών, μυκηναϊκών και ελληνιστικών χρόνων. Από την αρχαία Πελλάνα πήρε το χωριό, το 1932, τη σύγχρονη ονομασία του (η παλιά ονομασία του ήταν *Καλύβια*). **Ιστορία**
- Η Πελλάνα κατοικήθηκε από την πρωτοελλαδική περίοδο ενώ κατά τη μυκηναϊκή περίοδο κτίστηκαν μεγάλοι θολωτοί τάφοι που δείχνουν την ισχύ και των πλούτο των αρχόντων της περιοχής.
- Κατά τον 4ο ή 3ο αι. π.Χ., όταν η Σπάρτη διέτρεχε μεγάλο κίνδυνο, τοίχισε την ακρόπολη της Πελλάνας. Ο περιηγητής Πausανίας στα *Λακωνικά* αναφέρει το τείχος αλλά και το ιερό του Ασκληπιού και την Πελλανίδα πηγή. Επίσης αναφέρει ότι μια νεαρή κοπέλα έπεσε μέσα στην Πελλανίδα και εξαφανίστηκε, ενώ το πέπλο της αναδύθηκε αργότερα από μια άλλη πηγή

Αρχαιολογικός Χώρος

- **Μυκηναϊκό Νεκροταφείο**

Στην Πελλάνα, στη θέση *Σπηλιές* (750μ. από το κέντρο του χωριού), ανασκάφηκε κατά διαστήματα, από το 1926 ως το 1995, μυκηναϊκό νεκροταφείο. Εκεί βρίσκονται μερικοί από τους πιο εντυπωσιακούς (αλλά συλημμένους) μυκηναϊκούς θολωτούς τάφους. Ο μεγαλύτερος από τους θολωτούς τάφους είναι βασιλικός των πρώιμων μυκηναϊκών χρόνων (περί το 1500 π.Χ.) και ο θόλος του έχει διάμετρο πάνω από 10 μέτρα. Η στέγη του έχει καταρρεύσει και τώρα προστατεύεται από μεταλλική οροφή. Στους άλλους τάφους υπάρχουν βαθειά ορύγματα στο έδαφος, τα οποία χρησίμευαν ως χώροι απόθεσης των οστών των νεκρών, όταν υπήρχε έλλειψη χώρου στο θάλαμο.

- **Ακρόπολη**

Στην ακρόπολη της Πελλάνας υπάρχουν τμήματα τείχους ελληνιστικής εποχής και κατάλοιπα των χρόνων της Φραγκοκρατίας

- **Ακρόπολη (Παλαιόκαστρο)**

Στην κορυφή του λόφου *Παλαιόκαστρο*, πρόσφατες ανασκαφές αποκάλυψαν λείψανα κατοίκησης των πρωτοελλαδικών χρόνων (περί το 2500 π.Χ.). Πρόκειται ίσως για ανακτορικό κτίριο. Στις πλαγιές του λόφου έχουν αποκαλυφθεί πρωτοελλαδικός τύμβος με ταφές, καθώς και τμήμα οικισμού μυκηναϊκών, κλασικών και ελληνιστικών χρόνων. Έχει επίσης βρεθεί μνημειώδης πλακόστρωτος δρόμος μυκηναϊκής εποχής, με μεταγενέστερες συντηρήσεις, ο οποίος πρέπει να οδηγεί σε σημαντικό κτίριο, ίσως μυκηναϊκό ανάκτορο. Στη βυζαντινή εποχή ανήκει μια δεξαμενή (κιστέρνα). Σύμφωνα με τον ανασκαφέα Θεόδωρο Σπυρόπουλο, αρχαιολόγο και έφορο αρχαιοτήτων Σπάρτης, σε αυτή την ακρόπολη βρισκόταν η ομηρική Λακεδαίμων, όπου κατά το έπος είχαν το ανάκτορό τους ο Μενέλαος και η Ωραία Ελένη. Η αντίθετη άποψη θεωρεί τη θέση της Πελλάνας αρκετά απομακρυσμένη, σε σχέση με τους σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους του Μενελαΐου και του Βαφειού

Γεωργίτσι

Το χωριό πήρε πιθανότατα το όνομα του από τον ιστορικό και λόγιο Γεώργιο Πλήθωνα ή Γεμιστό, ο οποίος είχε εγκατασταθεί στην περιοχή μετά από πρόσκληση των Παλαιολόγων. Τα χρόνια της ακμής του χωριού ήταν από το 1750 ως το 1914.

Στο χωριό λειτουργούν δύο ελληνορθόδοξοι χριστιανικοί ναοί: ο ναός της Παναγίας Υπαπαντής στην Άνω συνοικία και ο ναός του Αγίου Αθανασίου στην Κάτω συνοικία. Οι δύο ναοί έχουν ηλικία ενάμιση αιώνα περίπου ο καθένας και εκπροσωπούν δύο διακριτά είδη εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής: τον σταυρό εγγεγραμμένο σε τετράγωνο και την παλαιοχριστιανική βασιλική.

- **Η εκκλησία του Αγίου Δημητρίου**

Στο πάνω μέρος του χωριού και λίγο πιο πάνω από την περιοχή Σκουριά, βρίσκεται η βυζαντινή εκκλησία του Αγίου Δημητρίου. Είναι κτισμένη μέσα στο βράχο, στη δεξιά πλευρά της κορυφής του λόφου "Καστράκι", όπως ονομάζεται. Και μόνο από την απρόσιτη θέση που βρίσκεται καταλαβαίνουμε τις ανάγκες της εποχής. Έχει κτιστεί σε σχήμα σταυρού και διαθέτει πρόναο που κατασκευάστηκε αργότερα για να προφυλάξει τους προσκυνητές του από τις καιρικές συνθήκες. Μέσα στην εκκλησία υπήρχαν πολλές εικόνες με παλιές ημερομηνίες, όπως του Αγίου Δημητρίου (1868), της Παναγίας (1637), του Βαπτιστή Ιωάννη (1782). Σώζονται ακόμα και σήμερα πολλές εικόνες από τον 17^ο αιώνα. Ο Άγιος Δημήτριος, σύμφωνα με την παράδοση, ήταν η πρώτη ενορία του χωριού. Μετά όμως από το κτίσιμο της Υπαπαντής η ενορία μεταφέρθηκε εκεί, γιατί το χωριό άρχισε να απλώνεται προς τα κάτω. Η μνήμη του Αγίου Δημητρίου γιορτάζεται στις 26 Οκτωβρίου. Οι Δημήτρηδες είναι πολλοί και η γιορτή τους συμπίπτει με το άνοιγμα των κρασιών.

- **Το εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία**

Το μοναστήρι του Προφήτη Ηλία (του Χειμάρου) είχε τιμηθεί με την σταυροπηγιακή προνομία του Οικουμενικού Πατριαρχείου στις αρχές του 17ου αιώνα μ.Χ. Υπέστη καταστροφές στην διάρκεια του Βενετουρκικού πολέμου το 1658, αλλά και το 1715 όταν η Πελοπόννησος ξανακατακτήθηκε από τους Οθωμανούς. Οι μοναχοί όμως κατώρθωσαν να το ανασυγκροτήσουν και να το περιβάλλουν πάλι με την σταυροπηγιακή αξία κατά το έτος 1781 επί πατριάρχου Γαβριήλ Γ'. Νέος κτίωρας ιερομόναχος και διδάσκαλος ήταν ο Ιερεμίας ο οποίος κατέστησε το μοναστήρι του πνευματική εστία και έδωσε νέα πνοή στον τόπο του. Στη βρύση και στον εκτεταμένο χώρο του μοναστηριού και της εκκλησίας γινόταν παλιότερα, στη μνήμη του, στις 20 Ιουλίου το <<πανηγύρι>>, το οποίο έχει επικρατήσει και στις μέρες μας.

- **Ερείπια του σπιτιού του ζωγράφου - γλύπτη Πέτρου Ρούμπου**

Ο Πέτρος Ρούμπος γεννήθηκε το 1873 στο Γεωργίσι. Δεν έχει σωθεί ούτε ένα χαρτί που να αναφέρει κάτι για την ζωή του - ούτε το μήνα της γέννησής του. Κι αν υπήρξε κάτι σίγουρα το έκαψαν οι Γερμανοί. Το μικρό καλυβόσπιτο, όπου γεννήθηκε ο καλλιτέχνης είναι ακόμα εκεί μάρτυρας ταπεινός (σήμερα σώζονται μόνο τα ερείπια του, με τα μικρά παράθυρα). Το καλύβι είναι μικρό, πέτρινο με παράθυρα στενά σαν πολεμίστριες, όπως ένα κλασσικό παραδοσιακό σπίτι. Αποτελείται από ένα δωματάκι με χωματένιο πάτωμα μοιρασμένο στα δυο από ένα μικρό σκαλοπάτι, ώστε ο μισός χώρος υπερυψώνεται ελάχιστα σαν παταρακι. Ο θάνατος βρήκε τον Πέτρο Ρούμπο το Φεβρουάριο του 1942 (άλλοι υποστηρίζουν ότι πέθανε το Νοέμβριο του 1941), στην Αθήνα, αφού πρώτα είδε το έπος του 1940, αλλά και τη γερμανική κατοχή και την πείνα. Δεν πρόφτασε να ξαναδεί τη λευτεριά. Σημαντικά έργα του: πολλές προσωπογραφίες επωνύμων και ανωνύμων, το μνημείο του Αθηνογένη, το ηρώο της Μαγούλας Λακεδαιμόνος, η προτομή του ποιητή Λορέντζου Μαβίλη, το ηρώο της Τρίπολης και πολλά άλλα. Στο Γεωργίσι έφτιαξε 16 μοναδικές εικόνες στην εκκλησία της Υπαπαντής.

- **Το δημοτικό σχολείο**

Το σημερινό δημοτικό σχολείο χτίστηκε το 1933 από το Σύλλογο Γεωργισάνων Αμερικής "Ο Σωκράτης". Στο τέλος χρειάστηκε ένα ποσό περίπου εκατό έως εκατόν πενήντα χιλιάδων δραχμών, που το έδωσε το κράτος. Έχει σχήμα Γ και 2 προαύλια. Το βορεινό για τα κορίτσια και το ανατολικό για τα αγόρια. Εκεί λειτουργούσε αίθουσα μεταβατικού δικαστηρίου, κοινοτικό γραφείο και αγροτικό ιατρείο. Στην κατοχή του 1940, ανήμερα της 25ης Μάρτη έγινε μάχη στο σχολείο μεταξύ ντόπιων και ανταρτών.

- **Τα ερείπια των αλευρόμυλων**

Οι Γεωργισάνικοι αλευρόμυλοι ήταν εγκατεστημένοι στις δυο πλευρές του χωριού, στα δυο ρέματα: στο Μέγα Ρέμα ή ρέμα της Αναστάσaiνας και στο Πουρνασόρεμα. Η κινητήρια δύναμη ήταν το νερό του ρέματος. Το καλοκαίρι λόγω της ανεπάρκειας του νερού, αυτό συγκεντρωνόταν σε δεξαμενές (γούρνες) και έτσι ο μύλος εργαζόταν ορισμένες ώρες. Τα προϊόντα που άλεθαν ήταν το σιτάρι, το σμιγάδι (είδος σιταριού) ή το αραποσίπι, τα οποία μεταφέρονταν στο μύλο με τα ζώα. Οι μυλωνάδες κρατούσαν για τα αλεστικά το ποσοστό τους. Σε έναν αλευρόμυλο υπάρχει στην αρχή η σκαφίδα που ρίχνουμε το στάρι. Για να πέσει το στάρι απ'τη σκαφίδα χρησιμοποιείται το βαρδάρι (ξύλινο εξάρτημα που κανονίζει την πτώση του γεννήματος στη μολόπετρα), που το πιέζει μια βέργα και πέφτει στη γουλή (τρύπα) του λιθαριού, γυρίζει το απάνω λιθάρι και πέφτει το στάρι στην μπροστινή σκαφίδα. Για να γυρίσει το λιθάρι υπάρχει το μυλοβάγενο που έχει νερό. Αυτό έχει μια τρύπα που λέγεται προχώνι. Η τρύπα χτυπά τη φτερωτή και γυρίζει το πάνω λιθάρι. Το κατωλίθι είναι στέρεό, δε γυρίζει. Τέλος υπάρχει η χούρχουλη (αυλάκι) όπου βγαίνει το νερό αφού έχει χρησιμοποιηθεί.

Αγόριανη

Η Διδάχεια είναι ένα γραφικό χωριό, το διαμέρισμα του οποίου έχει έκταση περίπου 11.000 στρ. Είναι αμφοτερό, κτισμένο ανατολικά και δυτικά στη βορειοανατολική πλευρά του Τσιγέτου, με πλάσινα χλωρίδα και πανίδα, σε υψόμετρο 750 μ. και με φθινοπωρινά νερά.

Κατοικούν 162 μέλη οικογένειας (σύμφωνα με την απογραφή του 2011) στην πλειοψηφία τους ηλικιωμένοι. Πολύ κοντά της έχει ανακαλυφθεί η σπουδαία αρχαιολογική τοποθεσία της Περίανθας. Είναι χωριό με μικρή μεν αλλά ενδιαφέρουσα ιστορία, άφρατα αρωμάτα και διατηρεί ατόφιο το παραδοσιακό του χρώμα, αλλά και μια λαογραφική παράδοση κυριολεκτικά ζωντανή.

Έχει 12 εκκλησίες εκ των οποίων η μία ο Αγ. Νικόλαος είναι κτισμένη από τους Βυζαντινούς χρόνους και θεωρείται αρχαιολογικό μνημείο. Έχει πάρα πολλά αρχαιολογικά ερείπια, τοπωνύμια και είναι πολύ πρόσφατο μέρος για επισκεψιμότητα και διαδρομή είναι άνετη και ευχάριστη. Δηλώνεται για φυσιοθεραπείες. Απέχει λιγότερο από 2,5 ώρες από την Αθήνα (περίπου 200 km), 45-50 λεπτά περίπου από την Τρίπολη (περίπου 50 km) και 35 - 40 λεπτά από τη Σπάρτη (53 km). Οι κεραιές στην Αγόριανη έχουν καλύτερη ποιότητα, λιγότερο θόρυβο και είναι κτισμένα στα ερημικά πελάσια των ορεινών όγκων αλλά και αρχαίων. Εκτός από κεραιές υπάρχουν και ορεινά κτίρια, τα παλαιά τους είναι κείρα όπου κινείται παντοφύλακας την ημέρα που ο κλόις άγριος ή η κλόι Άγια βοσκός. Οι περισσότεροι από τους νεώτερους αρχαιολογικούς κληρονόμους από κεραιές πραγματοποιούν με αποκορύφωμα τον Αγ. Νικόλαο που έχει χαρακτηριστεί από την Αρχαιολογική υπηρεσία ως μνημείο των Βυζαντινών χρόνων. Η Παναγία (επίσης ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου), μάλιστα, λέγεται πως είναι θαυματουργή. Τέλος, οι περισσότεροι ναοί είναι σε σημεία που κάποιος μπορεί να ξεκουραστεί από έναν περίπατο, να πιάσει νερό από τις πηγές και να βρει ένα δροσερό μέρος με locka για την περίοδο του καλοκαιριού. Αξίζει να τους επισκεφθείτε έναν προς έναν...

- **Ο ναός του Αγίου Νικολάου**

Ο Ναός του Αγίου Νικολάου χρονολογείται με βάση τον ζωγραφικό διάκοσμο, γύρω στο 1300 μΧ. Ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο των σταυρεπίστεγων ναών. Από τεχνοτροπική άποψη η ζωγραφική του μνημείου επιτρέπει προσέγγιση με τη ζωγραφική του Αγίου Δημητρίου (Μητρόπολη) στο Μυστρά. Υπάρχει μια ποικιλία τρόπων, με έντονη κυβιστική τάση, επηρεασμένη από την "ογκηρή" τεχνοτροπία που χαρακτηρίζει την τέχνη στα μεγάλα καλλιτεχνικά κέντρα. Ο καλλιτέχνης, σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποίησε το χρώμα με εξπρεσιονιστική διάθεση. Οι σκηνές από τον κύκλο του βίου του Αγίου Νικολάου, και οι παραστάσεις από την φιλοξενία του Αβραάμ, της Γέννησης του Χριστού, της Βαϊφόρου, της Ανάστασης, οι στρατιωτικοί άγιοι, η Έγερση του Λαζάρου, ο Όσιος Νίκωνας, αποτελούν εξαιρετικά δείγματα Παλαιολόγειας τέχνης. Στην κτητορική επιγραφή, στην κόγχη του ιερού, πληροφορούμαστε ότι "ΚΤΗΤΩΡ" είναι ο Κυριάκος Φραγγόπουλος, πρόγονος ίσως του πρωτοστράτη του Μυστρά Ιωάννη Φραγγόπουλου, "κτίτωρ" της μονής Παντάνασσας του Μυστρά.

- **Τον Ιερό Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου**

Σύμφωνα με την τοπική παράδοση το μοναστήρι της Παναγίας κατείχε μεγάλη έκταση, περιβαλλόταν από πυκνούς θάμνους και υδρευόταν από την "νεραιδόβρυση". Σήμερα δεν σώζεται τίποτα από το παλαιότερο μοναστήρι (πιθανόν του 18ου αιώνα). Υπάρχει, όμως, μικρό εκκλησάκι και δίπλα του μεγαλοπρεπής ναός, ο οποίος κτίστηκε για να εκπληρωθεί το τάμα που έκαναν στρατιώτες από την Αγόριανη στο πεδίο της μάχης του Δεμίρ-Ισάρ το 1913. Η θεμελίωση του έγινε το 1924 και τα εγκαίνια το 1958.

- **Το ιστορικό καμίνι**

Το καμίνι βρίσκεται στην περιοχή νεραϊδόβρυση της Αγόριανης, έχει δώσει το όνομα του στην περιοχή γύρω του και υπάρχει εκεί από τις αρχές τουλάχιστον του αιώνα μας, αν και μερικές αβέβαιες πληροφορίες λένε ότι υπάρχει από πολύ νωρίτερα.

Πρόκειται για ένα ασβεστοκάμινο, όπως είναι η πλήρης ονομασία του και χρησιμοποιούταν για την τήξη των ασβεστόλιθων και τη μετατροπή τους σε ασβέστη. Οι εργάτες συγκέντρωναν τους ασβεστόλιθους, μάζευαν ξύλα, άναβαν φωτιά και το σφράγιζαν. Συνήθως οι πέτρες καίγονταν για τρία ή περισσότερα μερόνυχτα γι' αυτό και η γύρω περιοχή εκχερσωνόταν εντελώς για να συγκεντρωθούν ξύλα.

τους ιδιοκτήτες του.

- **Το σπίτι του Γλάρου**

Ο Γεώργιος Μανίνος, γνωστός σήμερα μόνο ως <<Γλάρος>>, ήταν ένα άτομο που πήρε μέρος στο αντάρτικο, με την πλευρά των αριστερών αλλά είχε και την φήμη του προδότη, τόσο ώστε να μην τον εμπιστεύονται ούτε οι αριστεροί. Ακόμα ο φανατισμός του τον είχε οδηγήσει σε σκληρές αντιπαραθέσεις και διαμάχες με δεξιούς. Αυτές οι διαμάχες εξελίχτηκαν σε πιο έντονες και το αποκορύφωμα τους ήταν η καταστροφή του ίδιου του σπιτιού του ,με φωτιά, προφανώς από μερίδα δεξιών.

Ο Γλάρος και η οικογένεια του επέζησαν από τη φωτιά αλλά μαζί τους και το μίσος των αντιπάλων του που τελικά τον σκότωσαν κάπου στον Πάρνωνα λίγο αργότερα από την καταστροφή του σπιτιού του, που έγινε στα μέσα της δεκαετίας του '40. Το γεγονός αυτό είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα της έχθρας και της διχόνοιας που επικρατούσε τότε, αλλά δεν είναι το μόνο, αφού έγιναν και άλλες παρόμοιες ενέργειες κατά καιρούς.

Λογκανίκος

Ο Λογκανίκος αποτελεί τοπική κοινότητα της Δημοτικής Ενότητας Πελλάνας του δήμου Σπάρτης και βρίσκεται στο βορειοδυτικό άκρο του νομού Λακωνίας, στα σύνορα με το νομό Αρκαδίας . Περιλαμβάνει τους συνοικισμούς: Λογκανίκος, Βεργαδέικα, Γιακουμείκα, Κοτίτσα και Κυπαρίσσι. Ο πληθυσμός είναι 450 άτομα (απογραφή 2011) Στο χωριό μπορείτε να βρείτε καταστήματα για καφέ , φαγητό και πότο. Είναι χτισμένος σε υψόμετρο 750 μ. σε μια καταπράσινη πλαγιά κάτω από την ελατοσκεπέαστη κορυφογραμμή του Ταΰγετου. Με το τοπωνύμιο Λογκανίκος ορίζεται η ονομασία κοινότητας επί των ΒΑ κλιτύων του Ταΰγετου στην επαρχία Λακεδαίμονος, νομού Λακωνίας. Ο κάτοικος Λογκανικιώτης-Λογκανικιώτισσα. Ο οικισμός με βάση τις τελευταίες ιστορικές και αρχαιολογικές έρευνες οργανώθηκε και γνώρισε μεγάλη ακμή στην Παλαιολόγεια περίοδο της Λακωνίας (1262-1460). Η πρώτη γραπτή μνεία του τοπωνυμίου είναι με τον τύπο Conganiko και γίνεται το 1450 μ.Χ. σε βραχύ χρονικό με τα κάστρα της Πελοποννήσου.

• Μνημεία-Αξιοθέατα

Ο Λογκανίκος είναι ένας τόπος πλούσιος σε βυζαντινά μνημεία, μνημεία που παραπέμπουν στην ιστορία της εξέλιξης του βυζαντινού Χριστιανισμού προς την Πελοπόννησο το 10ο αιώνα. Στα χρόνια του Δεσποτάτου του Μορέως (1348-1460) ο Λογκανίκος υπήρξε ακμαίος βυζαντινός οικισμός, ιδρυμένος στην πλαγιά λόφου με υψόμετρο 900 μ.. Η ιδιαίτερη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής στην όψιμη παλαιολόγεια περίοδο καθώς και στην περίοδο της Τουρκοκρατίας εκφράζεται μέσα από τα σημαντικά δείγματα εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής και αγιογράφησης των ναών που διασώζονται, τα οικιστικά κατάλοιπα και το κάστρο στην κορυφή του λόφου. Ανήκε δε στο σύμπλεγμα των οχυρών που προάσπιζαν το Μυστρά από τα βόρεια.

Συγκεκριμένα διασώζονται σήμερα και έχουν κηρυχθεί διατηρητέα μνημεία λόγω τις ιστορικής σημασίας και αξίας τους:

- 1.Ο καθολικός ναός της Παλιάς Μονής του Αγίου Γεωργίου
- 2.Ο ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου
- 3.Ο ναός του Αγίου Δημητρίου
- 4.Ο ναός των Αγίων Αποστόλων
- 5.Ο ναός της Ανάληψης και
- 6.Το πυργόσπιτο

• Το Κάστρο του Λογκανίκου

Το κάστρο διαφεντεύει στην κορυφή του λόφου (υψόμ. 1000 μ.), μάρτυρας της ιστορίας αιώνων του υστεροβυζαντινού οικισμού του Λογκανίκου, που αναπτύσσεται στην πλαγιά. Κτισμένο στην κορυφή ενός βράχου, αποζημιώνει με το παραπάνω τον τολμηρό επισκέπτη που θα μπορέσει να ανεβεί το ανηφορικό και δύσβατο μονοπάτι φτάνοντας ως εκεί, με μια υπέροχη πανοραμική θέα.

Πιθανότατα κτίστηκε από τους Βυζαντινούς πριν τα τέλη του 13ου αιώνα, στο πλαίσιο του γενικότερου προγράμματος της αμυντικής οχύρωσης του Δεσποτάτου του Μορέως μαζί με μια σειρά κάστρων, όπως τα φρούρια του Χελμού, του Παλιόπυργου κ.ά., σε θέση ευνοϊκή για τον έλεγχο της άνω κοιλάδας του ποταμού Ευρώτα και για την αντιμετώπιση επιδρομών από τα βορειοδυτικά. Το κάστρο έχει άμεση επαφή με τα δυναμάρια, τα καταφύγια και τα φρούρια της περιοχής, όπως του Χελμού, του Παλιόπυργου στον άνω ρου του Ευρώτα, της Πελλάνας και της Σελλασίας.

Ήθη-έθιμα-παραδόσεις

Στα χωριά της βόρειας Λακεδαίμονας υπάρχουν πληθώρα λαϊκών εθίμων και παραδόσεων. Θα παραθέσουμε έθιμα, κάποια από τα οποία συνδέονται με τις θρησκευτικές μας εορτές.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ & ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

- Στολίζουμε το χριστουγεννιάτικο δέντρο, κατά παράδοση της περιοχής μας, στη 1 Δεκεμβρίου του Αγίου Θεοκλήτου (Πολιούχου του Καστορείου) και το ξεστολίζουμε την ημέρα εορτασμού του Αϊ Γιαννιού.
- Οι νοικοκυρές προετοιμάζουν το γιορτινό τραπέζι, με διάφορα τοπικά παραδοσιακά φαγητά και γλυκά όπως: δίπλες, χριστόψωμο, γεμιστούς κουραμπιέδες και μελομακάρονα καθώς και χοιρινό κρέας.
- Συγκεκριμένα, ανήμερα πρωτοχρονιάς του Αγίου Βασιλείου, οι βόρειοι Λακεδαίμονες συνηθίζουν να τρώνε κοτόσουπα.

- Παραμονή Χριστουγέννων τα παιδιά ψάλλουν τα Πελοποννησιακά κάλαντα (έθιμο που εδώ και μερικά χρόνια έχει αρχίσει να φθίνει). Την πρωτοχρονιά τα κάλαντα δεν διαφέρουν από των υπόλοιπων περιοχών της χώρας μας.
- Ανήμερα πρωτοχρονιάς οι νοικοκυρές πετάνε ένα ρόδι στο κατώφλι του σπιτιού για να έχουμε μια χρονιά με αφθονία και καλοτυχία.

ΠΑΣΧΑ

- Το Σάββατο του Λαζάρου,φτιάχνουμε κουλουράκια σε ανθρώπινο σχήμα, τα λεγόμενα λαζαράκια.
- Συνήθως τη Μ.Τετάρτη οι νονοί δίνουν στα βαφτιστήρια τους τις λαμπάδες, τσουρέκια και άλλα δώρα.
- Τη Μ.Πέμπτη βάφουμε τα αβγά κόκκινα,ψήνουμε τσουρέκια και φτιάχνουμε λαμπροκούλουρα.
- Τη Μ.Παρασκευή το πρωί οι γυναίκες του χωριού στολίζουν με λουλούδια τον Επιτάφιο,στον όποιο η κάθε οικογένεια τοποθετεί ένα μήλο στον τρούλο του.
- Το βράδυ κατά τον εκκλησιασμό αλλά και κατά την περιφορά του Επιταφίου τα κορίτσια ως μυροφόρες ψάλλουν τα εγκώμια και πετούν ροδοπέταλα στον Επιτάφιο.
- Στο τέλος του εκκλησιασμού ο κόσμος παίρνει λουλούδια από τον Επιτάφιο και τα βάζει στο εικονοστασίου σπιτιού του.
- Το Μ.Σάββατο πηγαίνουμε στην εκκλησία και τα μικρά παιδιά κρατούν στα χέρια τους τις λαμπάδες.Όταν γυρίσουμε πίσω στο σπίτι σχηματίζουμε με το Άγιο Φως έναν σταυρό στην πόρτα του σπιτιού μας και όλοι μαζί τρώμε την μαγειρίτσα και τσουγκρίζουμε τα αβγά.Επίσης καθρεφτίζουμε το πρόσωπο μας στο καντίλι με το λάδι χρησιμοποιώντας την λαμπάδα μας.
- Τη Κυριακή του Πάσχα ψήνουμε τον οβελία,κοκορέτσι,κοντοσουύβλι ή αλλα τοπικά φαγητά και γλεντάμε χορεύοντας παραδοσιακούς χορούς.
- Του Αγίου Γεωργίου ο κόσμος πηγαίνει στην εκκλησία για να εκκλησιαστεί και τα παιδιά αφήνουν τις λαμπάδες τους στον ναό για να καούν.

Ο ΓΑΜΟΣ ΣΤΗ Β.ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΑ

- Ο γάμος παραδοσιακά γίνεται στο χωριό της νύφης.
- Η νύφη συνοδεύεται στην εκκλησία από τον πατέρα της ή τον αδερφό της.
- Η πεθερά της νύφης, μετά την τέλεση του ιερού μυστηρίου δίνει στους νεόνυμφους ,μια κουταλιά μέλι μπροστά από το κατώφλι του νέου τους σπιτικού, για να είναι «γλυκιά» η συμβίωσή τους.
- Φίλοι του γαμπρού επισκέπτονται τη νύφη την ώρα που ετοιμάζεται, της φέρνουν και της φορούν τα νυφικά παπούτσια. Τα παπούτσια τα έχουν μέσα σε ένα ταγάρι και μαζί έχουν ένα μπουκάλι ποτό με ένα ποτήρι και κερνούν τη νύφη και τις υπόλοιπες γυναίκες. Η νύφη προσποιείται πως το παπούτσι είναι μεγάλο και δεν της χωράει και οι φίλοι το γεμίζουν με χρήματα!
- Η νύφη γράφει στον πάτο του παπουτσιού της τα ονόματα των ανύπαντρων κοριτσιών και όποιο σβηστεί πρώτο, αυτή η κοπέλα θα είναι η επόμενη που θα παντρευτεί.

- Προικιά: οι συγγενείς του γαμπρού και αντίστροφα, τη βδομάδα πριν το γάμο, επισκέπτονται το σπίτι των συμπέθερων και παίρνουν ό, τι βρουν (και τα προικιά της νύφης) και όλα αυτά μένουν στο σπίτι των νεόνυμφων και δεν επιστρέφονται.
- Την ημέρα του γάμου, στο γλέντι, στο τραπέζι μαζεύονται γυναίκες και τραγουδούν στη νύφη ενώ εκείνη κρατά στα πόδια της ένα αγόρι για να γεννήσει αρσενικό.
- Οι κοπέλες παίρνουν τρία κουφέτα από το δίσκο στην εκκλησία και τα βάζουν στο προσκεφάλι τους το βράδυ για να δουν το όνομα αυτού που θα παντρευτούν.

Νόστιμες τοπικές συνταγές

Στα χωριά της Β.Λακεδαίμονος, από τα παλιά χρόνια, οι νοικοκυρές μαγείρευαν νόστιμα και ξεχωριστά φαγητά πολλά από τα οποία δεν μαγειρεύονται σε άλλα μέρη της Ελλάδος. Έτσι κι εμείς επιλέξαμε να σας παρουσιάσουμε λίγες απλές και νόστιμες συνταγές!

Τραχανάς με μπουκιές ψωμιού

Υλικά

- Τραχανάς
- Ψωμί (κομμένο σε μπουκιές)
- Λάδι
- Αλάτι(στο βράσιμο του τραχανά)

Εκτέλεση

Βράζουμε τον τραχανά μας. Στη συνέχεια κόβουμε το ψωμί σε μπουκιές και το ρίχνουμε στην κατσαρόλα με τον τραχανά (αφού έχει βράσει καλά) την οποία έχουμε βγάλει από την φωτιά. Έπειτα σ' ένα τηγάνι βάζουμε λάδι, το αφήνουμε να κάψει και το ρίχνουμε στην κατσαρόλα με τον τραχανά και τις μπουκίτσες του ψωμιού. Έτοιμο!

Σκορδαλιά με κολοκύθια

Υλικά

- Κολοκυθάκια
- Πατάτες
- Μελιτζάνες
- Σκόρδο
- Αλεύρι
- Κύμινο
- Δεντρολίβανο
- Βάγια
- Ξίδι
- Νερό
- Αλάτι
- Πιπέρι

Εκτέλεση

Τηγανίζουμε ξεχωριστά τις πατάτες, τα κολοκυθάκια, τις μελιτζάνες και τα βάζουμε σε μία κατσαρόλα. Τα τοποθετούμε ανά στρώσεις. Πρώτα οι πατάτες, ύστερα τα κολοκυθάκια και τέλος οι μελιτζάνες. Εν τω μεταξύ στουμπάμε το σκόρδο (το λιώνουμε). Βάζουμε νερό στο τηγάνι που είχαμε τηγανίσει τα λαχανικά (να μην καίει το λάδι αυτό) και προσθέτουμε το λιωμένο σκόρδο, τη βάγια, το δεντρολίβανο, το κύμινο, αλάτι, πιπέρι και τέλος το αλεύρι μας. Το μείγμα αυτό το ανακατεύουμε σε χαμηλή φωτιά ώσπου να γίνει κρέμα. Τότε λοιπόν περιχύνουμε αυτό το μείγμα, δηλαδή την σκορδαλιά πάνω από τα τηγανιτά. Έτοιμη η πεντανόστιμη και ξεχωριστή σκορδαλιά μας!

Ομελέτα με κρεμμύδια

Υλικά

- Κρεμμύδια
- Νερό (για το βράσιμο των κρεμμυδιών)
- Λάδι
- Αυγά
- Τυρί ή παστό κρέας

Εκτέλεση

Κόβουμε τα κρεμμύδια μας σε φέτες, και μέσα σ' ένα τηγάνι τα βράζουμε και τα αφήνουμε να πιουν το νερό τους. Έπειτα ρίχνουμε το λάδι στο τηγάνι, χτυπάμε τα αυγά και τα ρίχνουμε και αυτά. Όποιος θέλει μαζί με τα αυγά μπορεί να προσθέσει τυρί ή και παστό κρέας σε κομμάτια.

ΛΑΜΠΡΟΚΟΥΛΟΥΡΑ

Υλικά

- - 1/2 βούτυρο γάλακτος
- - 3 κούπες ζάχαρη
- - 8 αβγά
- - 1 λεμόνι, το χυμό του και ξύσμα
- - 1 χαρτάκι αμμωνία
- - 1 κουταλάκι του γλυκού σόδα
- - 1 χλιαρή κούπα γάλα
- - αλεύρι (όσο πάρει)
- - 1 κουταλιά της κούπας μπέικιν πάουντερ
- - 4 βανίλιες
- - 1 νεροπότηρο πορτοκαλάδα

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

- Χτυπάμε το βούτυρο μαζί με τη ζάχαρη. Μετά ρίχνουμε τα αβγά. Διαλύουμε τη σόδα μαζί με το λεμόνι, την πορτοκαλάδα και την αμμωνία. Ρίχνουμε το γάλα, το μπέικιν μαζί με τις βανίλιες. Σιγά-σιγά ρίχνουμε το αλεύρι όσο μας πάρει. Η ζύμη μας πρέπει να είναι κανονική, ούτε σφιχτή ούτε πολύ μαλακιά. Πλάθουμε τα κουλουράκια μας και τα ψήνουμε στους 180 βαθμούς

Τα γιατροσόφια της γιαγιάς

Τα παλιά τα χρόνια δεν ήταν εύκολο και δεν υπήρχε η δυνατότητα για τους κατοίκους της Β. Λακεδαιμόνος να βρουν εύκολα και να αγοράσουν τα φάρμακα που χρειάζονταν. Γι' αυτό το λόγο οι κάτοικοι είχαν βρει κάποια γιατροσόφια ώστε να θεραπεύσουν τυχών ασθένειές τους, χρησιμοποιώντας απλά προϊόντα της μάνας γης και τις χρήσιμες λειτουργίες τους.

- **Βεντούζες**

Οι βεντούζες είναι ένας τρόπος για να αποβάλλουμε πόνους στη μέση, στην πλάτη ή και κάποιες φορές σε ορισμένα μέρη των ποδιών μας. Είναι μία μέθοδος στην οποία πρέπει να ακολουθήσουμε κάποια συγκεκριμένα βήματα. Παίρνουμε ένα πιρούνι το τυλίγουμε με βαμβάκι και το δένουμε με κλωστή για να μείνει σταθερό. Στη συνέχεια ρίχνουμε οινόπνευμα σε ένα φλιτζανάκι , βουτάμε το πιρούνι στο οινόπνευμα και το ανάβουμε. Παίρνουμε δύο ποτήρια και εναλλάξ τα περνάμε πάνω από το φλεγόμενο πιρούνι και τα ακουμπάμε στην περιοχή που υπάρχει ο πόνος.

«ΚΟΦΤΕΣ ΒΕΝΤΟΥΖΕΣ»

Πολύ συχνά όμως οι Λακεδαιμόνιοι εφάρμοζαν και τις «κοφτές βεντούζες». Είναι η ίδια διαδικασία με τις απλές απλά όπως και στις άλλες έτσι και στην τελευταία βεντούζα αφήνουμε το ποτήρι ώστε να κοκκινίσει το δέρμα. Σε αυτή όμως, αφαιρούμε το ποτήρι και κρατάμε με τα δάχτυλά μας την περιοχή αυτή και με την μύτη του ξυραφιού κάνουμε μικρές χαραξιάς. Έπειτα κάνουμε άλλη μια βεντούζα σε αυτό το μέρος και τότε βγαίνει το πηχτό αίμα (συνήθως μελανό χρώμα) «ο πόνος» που υπήρχε!

Για την γρίπη ή το κρυολόγημα

- Η λεγόμενη καφτούρα: σε ένα μπρίκι βράζουμε τον χυμό δυο λεμονιών και ρίχνουμε 2κ.σ μέλι, 1 ξυλάκι κανέλας και 3-4 άκοπα γαρύφαλλα. Το αφήνουμε σε χαμηλή φωτιά. Αφαιρούμε την κανέλα και τα γαρύφαλλα και πίνουμε την θαυματουργή καφτούρα. Αντί για λεμόνι μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε κρασί ή και τσίπουρο, το λεμόνι είναι πιο ισχυρό και πιο αποδοτικό!
- Τηγανίζουμε κόκκινη καυτερή πιπεριά και το λάδι με το οποίο την τηγανίσαμε το στραγγίζουμε και όταν έχει μία μέτρια θερμοκρασία το χρησιμοποιούμε και κάνουμε εντριβές στο σώμα μας!
- Για να ξεπεραστεί το κρυολόγημα πολλές φορές αλείφονταν και με καθαρό πετρέλαιο.
- Για τον υψηλό πυρετό, επιπλέον, μπορούμε να σιναπόσπορο με ξίδι και να κάνουμε εντριβές σε όλο μας το σώμα.

- Άλλο ένα ιδιαίτερο γιατροσόφι είναι για εκείνους που έχουν κάποια φουσκάλα ή κάποιο πρήξιμο (συνήθως στα χέρια ή στα πόδια). Λιώνεις σκόρδο το αλείφεις στην ερεθισμένη περιοχή για ένα βράδυ. Αν το πρήξιμο ή η φουσκάλα δεν έχει υποχωρήσει ή έχει πρηστεί σε μεγαλύτερο βαθμό, τότε την σπάμε με αγκάθι από τα κλαδιά της πορτοκαλιάς. Τέλος βάζουμε φύλλα από πεντάνευρο ή κισσό πάνω στην πληγή με σκοπό να απορροφηθούν τα υγρά.

**...ΜΙΑ ΠΕΡΙΔΙΑΒΑΣΗ ΣΤΗ
ΒΟΡΕΙΑ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΑ...**

**ΛΥΚΕΙΟ ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ
ΛΑΚΩΝΙΑΣ**